

ANMELDELSER

Jens Möller: Godsen och den agrara revolutionen: arbetsorganisation, domänstruktur och kulturlandskap på skånska gods under 1800-tallet. (Meddelanden från Lunds Universitets geografiska institutioner. Avhandlingar, 106).

Lund University Press, Lund 1989. 153 s., ill. 23 cm. Pris ikke oplyst.

Denne lille bog præsenterer en doktorafhandling om udviklingen i Skåne i 1800-tallet.

Den første trediedel omhandler den agrare revolution. Her tages fat på såvel en præsentation af den teoretiske diskussion, af begrebet den agrare revolution, på udviklingsforløbet forskellige steder i Europa som på den svenske omlægning, der hovedsagelig fandt sted i 1800-tallet. Første del afsluttes af et kort rids af godsforskningen og en præsentation af godsernes udvikling før 1800-tallet. Hovedparten af bogen er helliget empiriske studier af udviklingen i Skåne. Det illustrerer, hvorledes ejendoms- og driftsforholdene ændres, og hvorledes det afspejles i landskabets bebyggelses- og ejendomsmønstre. Fremstillingen bygger på et par eksempler.

Jordforbedringsrolle for landbrugsudviklingen behandles, specielt belyses hvorledes dræning og engvanding har været vigtige drivende faktorer i udviklingen. Jernbanernes betydning for landbrugets (godsernes) omstilling i retning af eksportprodukter har været stor. Det gjorde banerne til yndet investeringsobjekt for godserne, som til gengæld fik en ikke uvæsentlig indflydelse på baneføringen – et forhold, som også behandles i afhandlingen.

Bogen er først og fremmest et historisk-geografisk studie af en mindre landbrugsregions udvikling i 1800-tallet, hvor hovedvægten er lagt på de historiske komponenter. Den mere nuancerede redegørelse for det kulturlandskab, som er nævnt i undertitlen, finder man kun i begrænset omfang.

Anette Reenberg

Henry Nol Le Houérou: The grazing land ecosystems of the African Sahel. (Ecological studies, 75).

Springer, Berlin 1989. X, 282 s., fig. 25 cm. DEM 168.-.

N.H. Le Houérou er et velkendt navn for de, der har beskæftiget sig med udnyttelsessystemer i de semi-aride områder i Sa-

haras randzone, og det er dermed en mand med stor erfaring, som har forfattet denne bog.

De første to trediedele er en generel introduktion til græsnings-økosystemerne i Sahel. Her behandles det fysiske miljø, flora og vegetation, wild-life, tam-dyr samt landbrugets udnyttelsesstrategier.

Selv om pladsen er begrænset, bliver man utroligt bredt informeret om de forskellige temaer. Det præsenterede materiale er up-to-date og refererer til forskningsresultater fra midten og slutningen af 1980'erne. Omfanget og detaljeringsgraden varierer noget fra tema til tema og vegetationen ofres gennemgående den største opmærksomhed.

Teksten refererer løbende til den omfangsrige litteraturliste og anviser på den måde gode muligheder for at gå videre i detaljer med stoffet. Til gengæld bliver behandlingen ofte så kortfattet, at læsere uden forkundskaber i emnet vil savne en mere dybtgående diskussion. Og den lidt håndfaste fremstilling "skjuler" til tider de karakteristiske og meget store variationer i landbrugsstrategier, udbytter, ressourceudnyttelse etc. I et enkelt kapitel er tabelnummereringen ikke blevet justeret rigtigt, så henvisningerne bliver forvirrende. Men disse ting er småindvendinger i forhold til det gedigne præg, som ellers er kendetegnende for bogen som generel introduktion til de behandlede emner.

I bogens sidste halvdel præsenteres et case study fra Senegal. Hovedvægten er lagt på at redegøre for det monitoringsprogram, som har været gennemført her siden midten af 1970'erne, og som bl.a. har benyttet sig i udstrakt grad af remote sensing. Her er mange detaljer medtaget, men netop inden for dette felt går udviklingen så hurtigt, at informationer om forskningsresultater hurtigt vil blive forældede. Men den første del af bogen er i sig selv nok til at anbefale den som en samlet introduktion til væsentlige træk vedrørende økosystemerne i Sahel.

Anette Reenberg

The Atlas system of Morocco: studies of its geodynamic evolution. Ed. Volker H. Jacobshagen. (Lecture Notes in Earth Sciences, 15).

Springer, Berlin 1988. VI, 499 s., ill. fig. 24 cm. DEM 98.-.

Bogen indgår som nr. 15 i Lecture Notes in Earth Sciences, der udgives af Springer-Verlag. Den er et resultat af en konference

om de geodynamiske aspekter af Atlas systemet. Den geologiske opbygning i relation til pladetektonik og resultater af de nyeste geotekniske undersøgelser behandles indgående.

Bogen giver en god geologisk baggrund for geografiske studier i denne nordvestlige del af Afrika.

B. Hasholt

Landslides = Glissements de terrain: proceedings of the 5. International Symposium on Landslides: 10-15 July 1988, Lausanne. Ed.: Christophe Bonnard. Vol. 1-3.

Balkema, Rotterdam 1988-90. 1.564 s. (i 3. bd), ill. 30 cm. NLG 455.-.

De tre bind præsenterer i 22 gengivne foredrag og 217 artikler en lang række aspekter med relation til skræntprocesser. Problemerne vedrørende instabilitet på skrænter behandles multidisciplinært, idet mange både videnskabelige og tekniske indfaldsvinkler er repræsenterede. Således behandles fænomernes geologi og geografi, moderne målemetoder til dels med sigte mod opstilling af modeller til forudsigelse af processernes forløb og en række tekniske metoder til stabilisering af skræntprocesser. Som selvstændigt emne behandles de instabile formationers særlige karakteristika i Alperregionen, hvor også konsekvenserne for de udsatte samfund belyses i en række bidrag.

Bjarne Holm Jakobsen

Delvin Seymour Fanning, Mary Christine Balluff Fanning: Soil: morphology, genesis and classification.

Wiley, New York 1989. XX, 395 s., ill. 25 cm. Pris ikke oplyst.

Vigtige emner inden for jordbundsgeografien er behandlet i denne lærebog, der sigter mod en basal indføring i emnerne jordbundsdannelse, jordbundsmorfologi og jordbundsklassifikation. Med udgangspunkt i en gennemgang af de jordbundsdannende processer behandles de forskellige morfologiske karakteristika. Gennemgangen af jordbundstyperne er struktureret ud fra "Soil Taxonomy" klassifikationssystemet, men også ældre USDA systemer med rødder tilbage til det russiske system omtales. Variationer og ligheder mellem forskellige jordbundstyper og disses geografi er et centralt emne for bogen og analyseres systematisk ved brug af de klassiske idéer om jordbundsdannende faktorer. Ud over at være velegnet som grundbog i jordbundsgeo-